

የሞህ አዛውንት

(ከተስፋዬ ገብረአብ)

በስደት በከተምኩባት የስደት ጎጆዬ በፀጥታ ተቀምጬ፣ “የስደተኛው ማስታወሻ”ን የአርትኦት ስራ እየሰራሁ ሳለ አንድ ጓደኛዬ የኢሜይል መልእክት ላከልኝ።

“ዶክተር ነጋሶ ጊዳዳ ስላንተ ተናግረዋልና አንብበው” የሚል ነበር መልእክቱ። በተጠቆምኩት ሊንክ ገብቼ ቃለመጠይቁን አነበብኩት። እናም በእውነቱ የነጋሶ ቃለመጠይቅ ልቤን ክፉኛ ስለነካው፣ የአርትኦት ስራዬን አቋርጬ ይችን ወግ ጫርኩ።

* * *

የእንባ ከረጢቴ ባይደርቅ ኖሮ በነጋሶ ቃለመጠይቅ ስቅስቅ ብዬ አለቅስ ነበር። ዳሩ ምን ያደርጋል? ማልቀስ ካቆምሁ ቆየሁ። የቀድሞው ፕሬዚዳንት ዶክተር ነጋሶ ጊዳዳ እንዲህ ችግር ላይ ይወድቃሉ ብሎ ከቶ ማን ያስባል? በቃለመጠይቁ ከገለጹልን ጥቂቱን ልቀንጭብላችሁ።

- ዶክተሩ ጣራው የሚያፈስ ቤት ውስጥ ነው የሚኖሩት? ጣራቸው ላይ ላስቲክ ሸፍነው ነው ከረምቱን ያሳለፉት? አንድ ቀን ጣራው ተንዶ ሊገድላቸው እንደሚችልም ገልፀዋል።
- ሩዋንዳዊቷ የማደጎ ልጃቸውም በችግር ምክንያት የፅዳት ስራተኛ ሆና ተቀጥራ ትሰራ ነበር?
- ዶክተሩ መኪናም የላቸውም። በታክሲ ነው የሚጓዙት። ባለታክሲዎችም እየተሳቀቁ ሂሳብ አይቀበሏቸውም። ተሳራሪዎችም ይከፍሉላቸዋል።
- መለስ ዜናዊ የጡረታ መብታቸውን አዘግይቶባቸው ቤት ውስጥ ምግብ የሚገዛውም በሚስታቸው ደምዝና ልጃቸው የፅዳት ስራ ስትሰራ ውላ፣ ወገቧ ጎብጦ በምታመጣው ገንዘብ ነው።

እንግዲህ ከላይ የተገለጸው ሁሉ በነጋሶ ቃለመጠይቅ ላይ የተነገረ ነው። እና ይህ አያስለቅስም? ለዚህ ሁሉ አስለቃሽ ግፍ ደግሞ ተጠያቂው መለስ ዜናዊ ነው ብለውናል። ነጋሶ ቃል በቃል “አስር አመት ሙሉ ምግብ ለስራ ስሰራ ነበር” ሲሉ ነው ብሰታቸውን ለጋዜጠኛው የተነፈሱት። እኔ በበኩሌ ይህን አላውቅም ነበር። ዶክተር ነጋሶ ላለፉት አስር አመታት “ምግብ ለስራ” ላይ እንደነበሩ ጋዜጠኛ እንዴት ሳይፅፉት እንደቀሩም አይገባኝም። ነጋሶ፣ እንደ ቤተመንግስቱ አንበሳ፣ “መለስ ዜናዊ እስር ቤት ሳይከተኝ፣ በጥይት ሳይመታኝ ‘በረሃብ’ ሊገለኝ ነው!!” ሲሉም እሪታቸውን ለኢትዮጵያ ህዝብ አሰምተዋል።

ዳሩ ግን ያልገባኝ ነገር አለ። ልጃቸው አልተማረችም እንዴት? በእናቷ ጀርመናዊት፣ በአባቷ ዶክተር የሆነች የቤተሰቡ ብቸኛ ልጅ፣ ተምራ አንድ ደህና ቦታ መድረስ እንዴት አቃታት? ደግሞስ በእናቷ በኩል ስኮላርሺፕ ሊፈለግላት አልተቻለም ይሆን? ጀርመኖች ለዜጋቸው ቀርቶ ለኛ ለስደተኛውም ተርፈዋል። ለነገሩ የፅዳት ስራውን የምትሰራው የት ይሆን? ጀርመን ኤምባሲ ውስጥ ከሆነ መቼም ደምዙ ከአንድ ሚኒስትር ደምዝ እኩል ስለሆነ ዶክተር ነጋሶ ማለቃቀስ የለባቸውም። ይህም ሆኖ ነጋሶ ስለልጃቸው የፅዳት ስራ መስራት ሚዲያ ላይ ማወጅ አስፈላጊ ነበር? ምን ጥቅም ይገኝበታል? የማስተዛዘኛ

የፖለቲካ ንግድ? በልጅህ መነገድ ግን ያልተለመደ ነው። ሰውም እኮ ይታዘባል መቼም። ስንቱ በ1000 ብር ደምዘ ስድስት ልጆቹን አሳድጎ፣ አስተምሮ ደህና ቦታ ያድርስ የለም እንዴ? ነጋሶ ረጅም ጊዜ ታስረው የነበረ ቢሆን እንኳ፣ ምክንያቱ ይገባናል። ታስረው አያውቁም፣ ፕሬዚዳንት እያሉ ደግሞ የጠገብ ደምዘ ነበራቸው። ለኑሮ ድምቡሎ አያውቁም ነበር። ስድስት አመታት ሙሉ ደምዘቸው ዝም ብሎ ባንክ ነበር የሚገባላቸው። እና ምን አድርገው ጨረሱት?

እሺ ደህና እሱ ይቅር።

አንድ የታሪክ ምሁር እንዲህ ስለ ኑሮ ችግር አንስቶ ሲያለቅስ አያሳፍርም? ሚስቱ ጥሩ ደምዘ ያላት፣ አንድ ልጅ ብቻ ያለው፣ የዶክተርነትን ማእረግ የለበሰ ሰው እንዲህ ምርር ብሎ ካለቀሰ፣ ሌላው ህዝብ እንዴት እየኖረ ነው ሊባል ይሆን? ለመሆኑ እነ ገብሩ አስራትና ስዬ አብርሃ በምንድነው የሚኖሩት? “ተቸገርን” ሲሉ ስምተን አናውቅም። የግል ጉዳያቸውን ባደባባይ ማውጣት ስለማይሹ ይሆን ወይስ አልተቸገሩም? የነጋሶ መቸገር እንዴት የተለየ ሆነ?

እስከዛሬ በወያኔ የተፈናቀለው ባለሙያ እንዲህ እንደ ነጋሶ ተማርሮ ሲያለቅስ ስምተነው አናውቅም። ነጋሶ ገንዘብ ያጠፋሉ እንዳይባል፣ ቀምቃሚ የሚባሉ አይደሉም። የሲጋራ ወጪ በርግጥ ሊጫናቸው ይችላል። ቢሆንም ግን ራሳቸውን ለመቻል መስነፍ አልነበረባቸውም። የታሪክ ምሁር እንደመሆናቸው መፅሃፍ ቤጤ ጫር ጫር ቢያደርጉ፣ መፃፍ ካልቻሉ ደግሞ የአስመርም ለገሰን “ገዳ” ወደ አርምኛ ቢተረጉሙ ለቀሪ ህይወታቸው፣ ስምና ገንዘብ ባተረፉበት ነበር። “በሚስቱ ደምዘ ነው የምተዳደረው” የሚለው ማስተዛዘኛ ብዙም አልተመቸኝም። ወንድ ልጅ የፈለገ ቢቸግረው በሚስቱና በልጆቹ ፊት አያለቅስም። ባህላችን አይፈቅድም። አባት መከታና መመኪያ በሆነበት ህብረተሰብ ውስጥ ነው ያለነው። ከማልቀስ መሸፈት ይሻላል። እርግጠኛ ነኝ የነጋሶ ልጅ ቃለመጠይቁን ስታነብ በአባቷ ሁኔታ ትሸማቀቃለች። የኢትዮጵያ ህዝብ በመሰረቱ አልቃሻ አይወድም። “ከባልንጀራው ማታ የተለየ - እንደ አጥቢያ ኮከብ ሲነጋ ታየ!” እያለ በኩራት የሚዘምር ህዝብ መሃል አልቃሻነት ያስንቃል። ሌላው ሁሉ ቢቀር ለኑሮ አንዳንድ ዘዴ አይጠፋም። ለአብነት ቡልቻ ደመቅሳ ሃብታም ናቸው። የነጋሶም ጓደኛ ናቸው። ከእሳቸው ተባድረው ከሙያቸው ጋር የሚሄድ አንድ የአማካሪ ቢሮ ከፍተው መንቀሳቀስ ይችላሉ። የፓርላማውን ደምዘ ተማምነው ቆይተው፣ እሱ ሲቀር እንደ ህፃን ልጅ “ራብኝ!!” ማለት ግን ያስተዛዘባል።

በተቀረ ነጋሶ በቃለመጠይቃቸው ላይ ቀደም ሲል ስለኔ ተጠይቀው ለአውራምባ ጋዜጣ የሰጡትን ምላሽ፣ “አላልኩም” ብለው ከደዋል። ይህ አያከራክረንም። ጋዜጣውን በማየት ብቻ ማን እንደሞሸ ማረጋገጥ ይቻላል።

የመጨረሻው የነጋሶ አባባል ግን ልብ የሚነካ ሆኖ አጊንቼዋለሁ።

“ሰዎች መንገድ ላይ ሲያገኙኝ፣ ‘እንወድሃለን’ እያሉ ግንባሬና መላጣዬ ላይ ይስሙኛል” ነበር ያሉት።

ይህ ትልቅ ሃብት ነው። ነፃነትን የመሰለ አርኪ ነገር የለም - በዚህች ምድር ላይ። መለስ ዜናዊ አዲሳባ ላይ በእግሩ ለመጓዝ ቢሞክር መላጣውን የሚስምለት አያገኝም። ይልቁን ቅንድቡን ለመላጨት በሚቸኩሉ ሰዎች ይከበባል። ቸር ያቆየን!!